



SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

II. ÚS 183/03-31

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 14. januára 2004 v senáte zloženom z predsedu Jána Klučku a zo sudcov Alexandra Bröstla a Ľudmily Gajdošíkovej v konaní o sťažnosti Ing. A. O., bytom. M., zastúpeného komerčným právnikom JUDr. I. S., so sídlom M., vo veci porušenia jeho základného práva na prerokovanie vecí bez zbytočných prietáhov upraveného v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu v Martine v konaní vedenom pod sp. zn. Cb 650/96 takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo Ing. A. O. na prerokovanie vecí bez zbytočných prietáhov upravené v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu v Martine v konaní vedenom pod sp. zn. Cb 650/96 porušené bolo.

2. Okresnému súdu v Martine p r i k a z u j e , aby v konaní vedenom pod sp. zn. Cb 650/96 konal bez zbytočných prietáhov.

3. Ing. A. O. priznáva finančné zadost'učinenie vo výške 15 000 Sk (slovom pätnásťtisícisíc slovenských korún), ktoré mu je Okresný súd v Martine povinný zaplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

4. Ing. A. O. priznáva náhradu trov konania vo výške 8 800 Sk (slovom osemtisícosemsto slovenských korún), ktoré je Okresný súd v Martine povinný zaplatiť na účet komerčného právnik JUDr. Ivana Siakeľa do 15 dní od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 9. mája 2003 doručená sťažnosť Ing. A. O., bytom M. (ďalej len „sťažovateľ“), zastúpeného komerčným právnikom JUDr. I. S., so sídlom M., vo veci porušenia jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov upraveného v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) postupom Okresného súdu v Martine (ďalej len „okresný súd“) v konaniach vedených pod sp. zn. Cb 650/96 a sp. zn. 18 Cb 33/99.

Predmetom konania vedeného pod sp. zn. Cb 650/96 je žaloba sťažovateľa podaná okresnému súdu 19. apríla 1996 proti žalovanému O. M. – OMŠOP, Nekrasova 16, Martin, o zaplataenie 116 975,70 Sk. Okresný súd v namietanom konaní rozhodol rozsudkom č. k. Cb 650/96-102 zo 7. júla 2000. Na základe odvolania sťažovateľa Krajský súd v Žiline (ďalej len „krajský súd“) uznesením sp. zn. 20 Cob 55/01 27. apríla 2001 napadnutý rozsudok okresného súdu zrušil a vrátil vec súdu prvého stupňa na ďalšie konanie a na nové rozhodnutie. Krajský súd týmto uznesením okrem iného nariadil okresnému súdu zistiť, či v dobe vyhlásenia rozsudku súdu prvého stupňa nebol odporca súdnym rozhodnutím zbavený spôsobilosti na právne úkony a či mu bol ustanovený opatrovník. Pre prípad, že sa tak nestalo, prikázal krajský súd okresnému súdu ustanoviť odporcovi opatrovníka a opätovne vo veci rozhodnúť. Okresný súd uznesením z 2. decembra 2002 konanie prerušil

podľa § 109 ods. 2 písm. c) Občianskeho súdneho poriadku s odôvodnením, že 19. marca 2002 bol daný podnet na začatie konania o pozbavení spôsobilosti na právne úkony odporcu, ktoré okresný súd začal uznesením sp. zn. 12 Nc 731/02, S 234/02 z 26. augusta 2002. Sťažovateľ podal 6. decembra 2002 proti uzneseniu okresného súdu o prerušení konania odvolanie. Rozhodnutie krajského súdu o odvolaní sťažovateľ v čase podania sťažnosti ústavnému súdu nemal k dispozícii.

Predmetom konania sp. zn. 18 Cb 33/99 bola žaloba sťažovateľa proti totožnému odporcovi ako v konaní vedenom pod sp. zn. Cb 650/96 o zaplatenie 17 286,50 Sk podaná okresnému súdu 20. decembra 1996. Okresný súd uznesením zo 6. októbra 2000 konanie prerušil podľa § 109 ods. 2 písm. c) Občianskeho súdneho poriadku s odôvodnením, že vo vzťahu k odporcovi tohto konania sa vykonalo znalecké dokazovanie znalcom z odboru psychiatrie, podľa ktorého sú u odporcu splnené podmienky na to, aby bol pozbavený spôsobilosti na právne úkony.

Dňa 26. novembra 2002 podal sťažovateľ sťažnosť na prietahy v konaní podľa § 17 zákona Slovenskej národnej rady č. 80/1992 Zb. o sídlach a obvodoch súdov Slovenskej republiky, štátnej správe súdov, vybavovaní sťažností a o voľbách prísediacich (zákon o štátnej správe súdov) v znení neskorších predpisov týkajúcu sa oboch dotknutých súdnych konaní.

Sťažovateľ podal 17. júla 2001 v predmetnej veci tiež sťažnosť Európskemu súdu pre ľudské práva. V tejto súvislosti sťažovateľ uvádza, že ho tajomník uvedeného súdu vyzval na podanie ústavnej sťažnosti podľa novelizovaného znenia čl. 127 ústavy.

Na základe vyššie uvedeného stavu sa sťažovateľ nazdáva, že obidve konania trvajú neprimerane dlho, a navrhuje, aby ústavný súd vo veci jeho sťažnosti rozhodol nasledovne:

„Okresný súd v Martine v konaní o zaplatenie 116 975,70 Sk sp. zn. Cb 650/96 a v konaní o zaplatenie 17 286,50 Sk sp. zn. 18 Cb 33/99 p o r u š i l základné právo Ing. A. O. upravené čl. 48 ods. 2 prvá veta Ústavy SR na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov.

Prikazuje sa Okresnému súdu v Martine, aby vo veci sp. zn. Cb 650/96 a 18 Cb 33/99 konal bez zbytočných prieťahov.

Priznáva sa Ing. A. O. primerané finančné zadosťučinenie vo výške 200 000,- Sk.

V zmysle ust. § 36 ods. 2 zák. č. 38/93 Z. z. v znení neskorších predpisov navrhujem, aby Ústavný súd priznal náhradu trov konania. Ich výšku vyčíslim dodatočne“.

Ústavný súd sťažnosť predbežne prerokoval na neverejnom zasadnutí senátu

1. októbra 2003 a uznesením č. k. II. ÚS 183/03-16 v časti namietajúcej porušenie základného práva sťažovateľa upraveného v čl. 48 ods. 2 ústavy postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. Cb 650/96 prijal na ďalšie konanie. V časti namietajúcej porušenie základného práva upraveného v čl. 48 ods. 2 ústavy postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 18 Cb 33/99 ústavný súd sťažnosť tým istým uznesením odmietol z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti, keďže sťažovateľ namietal porušenie svojho základného práva upraveného v čl. 48 ods. 2 ústavy pred ústavným súdom bez toho, aby podal odvolanie proti uzneseniu okresného súdu o prerušení tohto konania.

Po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie v časti namietajúcej porušenie základného práva upraveného v čl. 48 ods. 2 ústavy postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. Cb 650/96 ústavný súd vyzval právneho zástupcu sťažovateľa a predsedníčku okresného súdu o vyjadrenie, či trvajú na tom, aby sa vo veci konalo ústne pojednávanie. Predsedníčku okresného súdu ústavný súd zároveň vyzval, aby sa vyjadrila k sťažnosti a jej prijatiu na ďalšie konanie.

Právny zástupca sťažovateľa a predsedníčka okresného súdu oznámili ústavnému súdu, že netrvajú na tom, aby sa vo veci konalo ústne pojednávanie.

Vo vyjadrení predsedníčky okresného súdu k sťažnosti je okrem podrobného popisu úkonov okresného súdu a účastníkov konania sp. zn. Cb 650/96 uvedené nasledovné:

„...na základe uvedenej chronológie úkonov konštatujem, že vo veci sa plynulo konalo, pripúšťam však, že doba medzi jednotlivými úkonmi súdu bola v niektorých prípadoch dlhšia než primeraná (napr. v dobe od 4. 9. 1996 do 7. 4. 1997, od 4. 7. 1997 do 20. 1.

1998, od 4. 9. 1999 do 20. 1. 2000). Zodpovedá však výrazne nedostatočnému personálnemu obsadeniu súdu v danom období. Pokiaľ ide o celkovú dĺžku konania, najvýraznejší vplyv na jeho trvanie má procesná komplikácia na strane žalovaného účastníka konania. V tomto smere sa prvostupňový súd v zásade riadil právnym názorom odvolacieho Krajského súdu Žilina a v jeho intenciách rozhodol o prerušení konania až do právoplatného rozhodnutia vo veci spôsobilosti žalovaného na právne úkony. V tejto veci sa koná na Okresnom súde Martin v konaní sp. zn. 12 Nc 731/02, v ktorom došlo dňa 20. 10. 2003 k vydaniu zatiaľ neprávoplatného rozhodnutia o zbavení žalovaného spôsobilosti na právne úkony. Pokiaľ sa žalobca proti rozhodnutiu o prerušení predmetného konania sp. zn. Cb 650/99 odvolal, odvolací Krajský súd Žilina odvolaniu nevyhovел a potvrdil správnosť a zákonnosť procesného postupu Okresného súdu Martin. Z tohto dôvodu považujem ústavnú sťažnosť žalobcu len za čiastočne opodstatnenú, pričom mieru opodstatnenosti ponechávam na ustálení Ústavným súdom SR. Z uvedených dôvodov potom nepovažujem návrh sťažovateľa na priznanie finančného zadosťučinenia vo výške 200 000.-Sk za prietahy v oboch konaniach Cb 650/96 a 18 Cb 33/99 za primeraný. V prípade konania Cb 650/96 za primeranú sumu finančného zadosťučinenia považujeme 7.000.-Sk. “

Ústavný súd si vyžiadal od okresného súdu súdny spis sp. zn. Cb 650/96 a zistil z neho nasledovné:

1. Dňa 19. apríla 1996 doručil sťažovateľ okresnému súdu návrh na vydanie platobného rozkazu o zaplatenie 116 975,70 Sk proti žalovanému O. M. - OMŠOP, Nekrasova 16, Martin.
2. Dňa 23. apríla 1996 sťažovateľ uhradil súdny poplatok a okresný súd zaslal návrh na vyjadrenie žalovanému.
3. Okresný súd vydal 28. mája 1996 platobný rozkaz č. k. 1 Rob 693/96-24.
4. Okresný súd v priebehu mesiacov máj – júl 1996 trikrát neúspešne doručoval platobný rozkaz žalovanému (doručovateľ zistil, že žalovaný je hospitalizovaný).
5. V spise je úradný záznam z 30. júla 1996, podľa ktorého sa manželka žalovaného dostavila na okresný súd a informovala o dlhodobej hospitalizácii žalovaného.
6. Žalovaný 14. augusta 1996 splnomocnil advokátku JUDr. V. Š. zastupovaním vo veci sp. zn. Cb 650/96, ktorá 21. augusta 1996 prevzala platobný rozkaz.

7. *Dňa 4. septembra 1996 bol doručený okresnému súdu odpor proti platobnému rozkazu s námietkou neplatnosti nájomnej zmluvy pre duševnú poruchu a so žiadosťou o oslobodenie od súdnych poplatkov.*
8. *Dňa 7. apríla 1997 sudkyňa nariadila pojednávanie vo veci na 23. máj 1997.*
9. *Dňa 23. mája 1997 sa uskutočnilo pojednávanie, na ktorom boli vypočutí právni zástupcovia účastníkov konania. Sudkyňa odročila pojednávanie na neurčito za účelom nariadenia znaleckého dokazovania vo veci zdravotného stavu žalovaného.*
10. *Dňa 10. júna 1997 právna zástupkyňa žalovaného písomne upresnila návrh na vykonanie znaleckého dokazovania.*
11. *Dňa 4. júla 1997 právny zástupca sťažovateľa doručil okresnému súdu návrh, v ktorom upravuje petit (znižil požadovanú sumu na 112 911,60 Sk).*
12. *Dňa 20. januára 1998 vydal okresný súd uznesenie, ktorým ustanovil znalca z odboru psychiatrie na vyšetrenie duševného stavu žalovaného a určil mu úlohy súvisiace so znaleckým dokazovaním.*
13. *Uznesením z 22. júna 1998 okresný súd doplnil úlohy pre znalca v súlade s návrhom právneho zástupcu sťažovateľa doručeným 4. februára 1998.*
14. *Dňa 15. októbra 1998 bol súdny spis zaslaný znalcovi.*
15. *Znalec predvolal žalovaného listom zo 16. marca (následne listom z 26. apríla) 1999 na ambulantné znalecké vyšetrenie.*
16. *Znalecký posudok znalec doručil okresnému súdu 2. augusta 1999.*
17. *Dňa 4. augusta 1999 dal sudca pokyn na doručenie znaleckého posudku.*
18. *Dňa 20. januára 2000 sudca nariadil pojednávanie na 10. marec 2000.*
19. *Dňa 11. februára 2000 právna zástupkyňa žalovaného oznámila okresnému súdu ukončenie právneho zastupovania.*
20. *Dňa 10. marca 2000 sa uskutočnilo pojednávanie, ktoré bolo odročené z dôvodu neúčasti žalovaného na 3. máj 2000.*
21. *Dňa 3. mája 2000 sa na pojednávanie opäť nedostavil žalovaný, preto bolo odročené na 7. jún 2000 s tým, že bude predvolaný ako svedok aj znalec.*
22. *Na pojednávaní 7. júna 2000 bol vypočutý znalec. Okresný súd uznesením ukončil dokazovanie, priznal svedočné znalcovi a vyhlásil rozsudok, ktorým v časti 4 064,10 Sk konanie zastavil a vo zvyšnej časti návrh zamietol.*

23. *Dňa 1. augusta 2000 bolo okresnému súdu doručené odvolanie sťažovateľa proti rozsudku aj uzneseniu okresného súdu.*
24. *Dňa 1. októbra 2000 okresný súd vyzval sťažovateľa na zaplatenie súdneho poplatku za odvolanie.*
25. *Dňa 3. novembra 2000 sťažovateľ doplnil svoje odvolanie.*
26. *Dňa 29. novembra 2000 dal sudca pokyn na predloženie veci odvolaciemu súdu.*
27. *Dňa 22. februára 2001 bol spis doručený krajskému súdu.*
28. *Krajský súd uznesením z 27. apríla 2001 zrušil uznesenie okresného súdu v napadnutom výroku o povinnosti sťažovateľa zaplatiť trovy znaleckého dokazovania a vec vrátil na ďalšie konanie a nové rozhodnutie s odôvodnením, že u žalovaného sú zrejme splnené podmienky pre pozbavenie spôsobilosti na právne úkony a existuje odôvodnená pochybnosť o jeho procesnej spôsobilosti.*
29. *Krajský súd uznesením z 27. apríla 2001 zrušil rozsudok okresného súdu v časti, v ktorej bola žaloba zamietnutá, a vec vrátil na ďalšie konanie a nové rozhodnutie (v odôvodnení krajský súd poukázal na procesnú vadu, v zmysle ktorej okresný súd konal so žalovaným, ktorý nebol riadne zastúpený a boli u neho predpoklady pre pozbavenie spôsobilosti na právne úkony, a nariadil okresnému súdu zistiť, či žalovaný nebol súdom zbavený spôsobilosti na právne úkony a či mu bol ustanovený opatrovník, ak nie, tak nariadil okresnému súdu, aby ustanovil žalovanému opatrovníka a opätovne vo veci rozhodol).*
30. *Rozhodnutia krajského súdu boli doručené okresnému súdu 22. mája 2001.*
31. *V spise sa nachádza úradný záznam zo 17. septembra 2001, podľa ktorého bol spis do tohto dňa pripojený ku spisu sp. zn. Nc (C) 237/00.*
32. *Podľa úradného záznamu z 12. marca 2002 sa spis v tento deň vrátil okresnému súdu z odvolacieho konania, kde bol pripojený ku spisu sp. zn. 8 C 435/00.*
33. *Dňa 19. marca 2002 dala sudkyňa podnet na začatie konania o pozbavenie spôsobilosti na právne úkony žalovaného.*
34. *Okresný súd uznesením z 26. augusta 2002 začal konanie o pozbavenie spôsobilosti na právne úkony žalovaného a ustanovil mu opatrovníčku (sp. zn. 12 Nc 731/02, S 234/02).*

35. *Uznesením č. k. Cb 650/96-127 z 2. decembra 2002 okresný súd konanie sp. zn. Cb 650/96 prerušil vzhľadom na prebiehajúce konanie o pozbavení spôsobilosti na právne úkony.*
36. *Dňa 10. decembra 2002 bolo okresnému súdu doručené odvolanie sťažovateľa proti uzneseniu o prerušení konania (sťažovateľ navrhol ustanoviť žalovanému opatrovníka a v konaní pokračovať).*
37. *Odvolanie bolo doručené krajskému súdu 22. januára 2003.*
38. *Krajský súd uznesením č. k. 20 Cob 30/03-104 z 1. júla 2003 uznesenie okresného súdu o prerušení konania potvrdil.*
39. *Okresný súd žiadal trikrát informáciu o stave konania vo veci sp. zn. 12 Nc 731/02 - podľa úradných záznamov z 25. augusta 2003, 11. septembra 2003 a 29. októbra 2003 konanie o pozbavení spôsobilosti žalovaného na právne úkony ešte nebolo ukončené (znalecký posudok bol vypracovaný 14. apríla 2003, ale po pojednávaní 4. júna 2003 boli znalcom určené ďalšie úlohy).*
40. *Dňa 30. októbra 2003 okresný súd zo spisu sp. zn. 12 Nc 731/02 zistil, že žalovaný bol 20. októbra 2003 pozbavený spôsobilosti na právne úkony, avšak rozsudok zatiaľ nenadobudol právoplatnosť).*

II.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Sťažovateľ sa svojou sťažnosťou domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov upraveného v čl. 48 ods. 2 ústavy.

Pri sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy ústavný súd vychádza zo svojej stabilnej judikatúry, v súlade s ktorou „*odstránenie stavu*

právnej neistoty je podstatou, účelom a cieľom práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov“ (III. ÚS 61/98), pričom k vytvoreniu stavu právnej istoty preto dochádza „*až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iného štátneho orgánu*“ (I. ÚS 10/98). Podľa názoru ústavného súdu možno preto za konanie (postup) súdu odstraňujúce právnu neistotu účastníka konania považovať také, ktoré smeruje k právoplatnému rozhodnutiu vo veci.

Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným priet'ahom v konaní, a tým aj k porušeniu práva upraveného v čl. 48 ods. 2 ústavy, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (I. ÚS 70/98, II. ÚS 74/97, II. ÚS 813/00) zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú: 1) právna a faktická zložitost' veci, o ktorej súd rozhoduje, 2) správanie účastníka konania a 3) postup samotného súdu. Za súčasť prvého kritéria sa považuje aj povaha prejednávanej veci.

S použitím uvedených kritérií ústavný súd preskúmal priebeh konania pred okresným súdom a dospel k týmto záverom:

1. Pokiaľ ide o právnu a faktickú zložitost' veci, ústavný súd konštatoval, že z právneho hľadiska nemožno namietané konanie hodnotiť ako právne zložitú. Ide totiž o konanie, ktorého predmetom je žaloba o zaplatenie dlžnej sumy z nájomnej zmluvy, ktorá tvorí štandardnú súčasť rozhodovacej agendy prvostupňových súdov. V priebehu konania vznikla potreba posúdiť otázku platnosti nájomnej zmluvy z dôvodu duševného stavu žalovaného a za tým účelom aj potreba vykonať znalecké dokazovanie, ktoré síce objektívne pôsobilo na celkovú dĺžku konania, ale ústavný súd ho nepovažoval za takú skutočnosť, na základe ktorej by bolo možné namietané konanie hodnotiť ako skutkovo zložitú.

2. V rámci tohto kritéria ústavný súd hodnotil správanie s'ťažovateľa v priebehu konania sp. zn. Cb 650/96. Na základe analýzy súdneho spisu sp. zn. Cb 650/96 ústavný súd vyhodnotil správanie s'ťažovateľa počas celého priebehu namietaného konania ako aktívne a súčinnosťné a skonštatoval, že s'ťažovateľ v žiadnom prípade neprispel k doterajšej dĺžke konania pred ústavným súdom.

3. V rámci posledného kritéria ústavný súd hodnotil postup a dosiaľ vykonané úkony okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. Cb 650/96.

Zo súdneho spisu a zo sťažnosti ústavný súd zistil, že okresný súd v čase od 23. mája 1997, keď odročil pojednávanie na neurčito za účelom ustanovenia znalca, do 20. januára 1998, keď uznesením ustanovil znalca, t. j. v období takmer ôsmich mesiacov, nevykonal žiadny procesný úkon, a to napriek tomu, že mu v konaní nebránila žiadna zákonná prekážka. Toto obdobie ústavný súd hodnotil ako obdobie nečinnosti okresného súdu, v rámci ktorého došlo k zbytočným priet'ahom v konaní.

Obdobne hodnotil ústavný súd ako obdobie zbytočných priet'ahov v konaní aj obdobie od 4. augusta 1999, keď dal sudca pokyn na doručenie znaleckého posudku, do 20. januára 2000, keď nariadil sudca pojednávanie na 10. marec 2000. Podľa názoru ústavného súdu neexistovala žiadna prekážka, aby bolo pojednávanie nariadené podstatne skôr, ešte v priebehu roku 1999.

V uvedených obdobiach hodnotila dobu medzi jednotlivými úkonmi súdu za „*dlhšiu než primeranú*“ vo svojom vyjadrení aj predsedníčka okresného súdu. S jej námietkou, že tento stav spôsobilo aj nedostatočné personálne obsadenie okresného súdu, sa ústavný súd nestotožnil, a to s poukazom na svoju konštantnú judikatúru, podľa ktorej „*Otázky množstva vecí, personálne a organizačné problémy súdu nie sú v zásade ústavne významné pre posúdenie toho, či došlo k priet'ahom v súdnom konaní*“ (III. ÚS 14/00, mutatis mutandis tiež II. ÚS 40/97, I. ÚS 19/00).

V ďalšom období, t. j. v období po 10. marci 2000 do vyhlásenia rozsudku a uznesenia na pojednávaní 7. júna 2000, hodnotil ústavný súd činnosť okresného súdu ako plynulú a smerujúcu k právoplatnému rozhodnutiu vo veci.

Samotnú skutočnosť, že odvolací súd zrušil uznesenie a rozsudok okresného súdu zo 7. júna 2000 a vytkol im procesné vady, nehodnotil ústavný súd za takú, ktorá spôsobila

zbytočné prietahy, aj keď vzal do úvahy, že okresný súd sa týmto procesným vadám mohol vyhnúť. V ďalšom období sa okresný súd podľa názoru ústavného súdu v zásade plynulo vysporiadaval s pokynmi odvolacieho súdu a 2. decembra 2002 prerušil namietané konanie.

Prerušenie konania bolo podľa názoru ústavného súdu opodstatnené, čo potvrdilo aj uznesenie krajského súdu sp. zn. 20 Cob 30/03 z 1. júla 2003, ktorým odvolací súd potvrdil uznesenie okresného súdu o prerušení konania. V tejto súvislosti ústavný súd poukázal na svoju konštantnú judikatúru, podľa ktorej „*Dobu prerušenia konania podľa § 109 ods. 2 písm. c) OSP ...nemožno považovať za zbytočné prietahy v konaní, ktoré boli spôsobené činnosťou (nečinnosťou) súdu v občianskoprávnom konaní*“ (II. ÚS 422/00).

Na základe uvedeného ústavný súd uzavrel, že k zbytočným prietahom v namietanom konaní, a teda k porušeniu základného práva sťažovateľa upraveného v čl. 48 ods. 2 ústavy došlo v období od 23. mája 1997 do 20. januára 1998 a následne v období od 4. augusta 1999 do 20. januára 2000, t. j. v celkovej dĺžke viac ako 13 mesiacov.

III.

Ak ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnosti fyzickej osoby alebo právnickej osoby podľa čl. 127 ods. 2 ústavy vysloví, že k porušeniu práva alebo slobody došlo právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom, prípadne nečinnosťou, zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah, prípadne prikáže tomu, kto právo alebo slobodu porušil, aby vo veci konal. Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy môže ústavný súd zároveň na žiadosť osoby, ktorej práva boli porušené, rozhodnúť o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia.

Keďže namietané konanie nebolo do času rozhodovania ústavného súdu ešte právoplatne skončené, ústavný súd prikázal okresnému súdu, aby v konaní vedenom pod sp. zn. Cb 650/96 v ďalšom období konal bez zbytočných prietahov. Tento príkaz ústavného súdu bude aktuálny po nadobudnutí právoplatnosti rozhodnutia súdu o pozbavení spôsobilosti žalovaného na právne úkony, čím odpadne prekážka, ktorá viedla k prerušeniu namietaného konania.

Keďže ústavný súd rozhodol o tom, že bolo porušené základné právo sťažovateľa podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, zaoberal sa aj žiadosťou sťažovateľa o priznanie primeraného finančného zadosťučinenia, ktoré je podľa § 56 ods. 4 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) náhradou nemajetkovej ujmy vyjadrenej v peniazoch.

Aj keď ústavný súd prikázal okresnému súdu, aby v konaní sp. zn. Cb 650/96 konal bez zbytočných prietáhov, nepovažoval vzhľadom na okolnosti prípadu uplatnenie tejto svojej právomoci za dostatočné na to, aby sa dosiahla vo veci spravodlivá náprava, a preto považoval za potrebné rozhodnúť aj o žiadosti sťažovateľa priznať mu primerané finančné zadosťučinenie.

Sťažovateľ žiadal, aby mu bolo priznané finančné zadosťučinenie vo výške 200 000 Sk z dôvodu morálnej ujmy, ktorá mu bola zbytočnými prietáhmi spôsobená.

Pri určení výšky primeraného finančného zadosťučinenia vychádzal ústavný súd zo zásad spravodlivosti, z ktorých vychádza aj Európsky súd pre ľudské práva, ktorý spravodlivé finančné zadosťučinenie podľa čl. 41 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu. Súčasne sa riadil úvahou, že cieľom primeraného finančného zadosťučinenia je síce zmiernenie nemajetkovej ujmy, avšak nie aj prípadná náhrada škody.

Vzhľadom na to, že v konaní vedenom pod sp. zn. Cb 650/96 došlo k zbytočným prietáhom, ktoré sťažovateľ svojím konaním nespôsobil, a berúc do úvahy celkovú dobu, počas ktorej okresný súd bez ospravedlniteľných dôvodov nekonal, ako aj ďalšie okolnosti prípadu, ústavný súd považoval sumu 15 000 Sk (slovom pätnásťtisíc slovenských korún) za primerané finančné zadosťučinenie podľa § 50 ods. 3 zákona o ústavnom súde.

Ústavný súd napokon rozhodol podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde aj o náhrade trov konania, ktoré mu vznikli v súvislosti s jeho právnym zastupovaním komerčným právnikom JUDr. I. S. v konaní pred ústavným súdom. Ústavný súd ich vyčíslil sumou 8 800 Sk (slovom osemtisícosemsto slovenských korún) spolu za dva úkony právnej pomoci podľa § 1 ods. 3, § 13 ods. 8, § 16 ods. 1 písm. a) a c), § 19 ods. 3 a § 24 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 591/2002 Z. z. o odmenách komerčných právnikov za poskytovanie právnej pomoci (vypočítanou zo základu nominálnej mesačnej mzdy zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky v prvom polroku 2002 vo výške 12 811 Sk, t. j. 4270 Sk za jeden úkon a 130 Sk režijný paušál, pretože išlo o dva úkony urobené v roku 2003).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 14. januára 2004